

103. KÁROLYI MIHÁLY HUBERT RIPKÁHOZ

(London, 1945. július 21.)¹

My dear Ripka,

it is with regret that I heard from your secretary that you had no time to see me during your short visit to London.

Therefore I will try to tell you in a few words the reason why I wanted to see you.

During 25 years, nay, during 32 years, I have advocated the policy of friendship and collaboration between our two countries.² Of course I realized that this would be only possible if Hungary would change from a feudal to a progressive democratic country. This was the main reason for my urging a radical land reform. You know as well as I do, that it was for this reason that I became the scapegoat of Hungarian reaction.

During the past years I had occasion to talk these things over with all your statesmen, with your great President Masaryk, with President Beneš, with Jan Masaryk, Fierlinger, Clementis and with yourself. I heard it repeated over and over again that an understanding between Czechoslovakia and Hungary would be only possible if a great change would occur in our country. Now this great change has occurred in Hungary; it has been liberated from the Horthy regime by the Red Army, and a serious land reform is being carried out, which dealt a mortal blow to the landed aristocracy. One can truly say that a New Hungary is on the way of emerging. You may object that even this New Hungary cannot be trusted as elements of the old regime are participating in its making. I myself am anxious of this as I neither blindly trust weathercocks nevertheless, I have to admit the difficulties concerning Hungary in this respect, a country mislead for so many years by Horthy propaganda, could scarcely be expected to eliminate all collaborators overnight, and a compromise with these elements was necessary.

But although this is so, I deeply regret the action taken by the Czechoslovak Government against the Hungarian population of Slovakia, which I feel to be most dangerous as far as the future is concerned. Making the necessary allowance to the bitter feeling of your people against the Hungarians, and the difficulties you are encountering in trying to moderate the chauvinistic outbursts of a population which has been persecuted and humiliated by the magyar fascists, instigated by the Hungarian Governments, I cannot help feeling that it is of paramount interest to both countries that if the policy of exchange of populations had to be adopted, this should be carried out at least in a just and possibly smooth way. The transfer of population as done at the present without discrimination, will result in the aggravation of social conditions in Hungary. The shortage of land in Hungary makes it impossible to distribute sufficient lots between the actual claimants, their number being larger than the land available. 600 000 agricultural labourers will have to stay without land. Now, if 100 000 Slovak Magyars will be added to this number, the proportion will still be aggravated.

2/ These Slovak Hungarians if I am rightly informed are sent over the frontier with bundles of 5 kilos and the letter M. (yellow star) marked on their backs, will become the most violent anti-Czech elements and thus will strengthen the dormant Hungarian reaction. The deadly enemies of the Czechoslovaks.

The Roumanians and Yugoslavs face the same problems, and they deal with it in a milder way, although the Yugoslavs had still more reasons to be embittered against the Hungarians, who were responsible for the massacre of their people in the Banat. Both the Roumanians and Yugoslavs, Groza and Tito, demonstrated a friendly spirit towards the new Hungary, nor have the Russians expelled Hungarians from Subcarpathia. There can be only two conceptions of a policy for the Danube Basin: to live isolated existences

and give full scope to mistrust and revenge, which would lead to catastrophe, or else to collaborate. If as I understand you are for economic and social collaboration, you jeopardize at the very start the possibility of a rapprochement, creating a new source for bitterness.

I do hope that the informations I have received are greatly exaggerated. But if my informations are correct, I would not want to return to Hungary, for the basis of my whole conception would have been overthrown. I...³

PIL 704. f. 129. ó. e. (fogalmazvány)

*

Kedves Ripka,
sajnálattal hallottam titkárnőjétől, hogy nem volt ideje találkozni velem rövid londoni látogatása alatt.

Ezért megpróbálok néhány szóban elmondani azt, amiért találkozni akartam Önnel.

25 éven át vagy jobban mondva 32 éven át hirdetem a barátság és együttműködés politikáját a mi két országunk között.² Természetesen felfogtam, hogy ez csak akkor válik lehetségessé, ha Magyarország feudális országból progresszív demokráciává lesz. Ez volt a fő oka annak, hogy radikális földreformot sürgettem. Éppúgy tudja, mint én, hogy ez volt a fő ok, amiért a magyar reakció bűnbakja lettem.

Az elmúlt évek alatt alkalmam nyílt megtárgyalni ezeket a kérdéseket az Önök minden államférfijával, az Önök nagy elnökével, Masarykkal, Beneš elnökkel, Jan Masarykkal, Fierlingerrel, Clementissel, Önnel. Újra és újra elismételték nekem, hogy a megértés Csehszlovákia és Magyarország között csak akkor válik lehetségessé, ha hazánkban nagy változás következik be. Most végbement ez a nagy változás Magyarországon, a Vörös Hadsereg felszabadította a Horthy-rezsim uralma alól, és egy komoly földreform van folyamatban, amely halálos csapást mért a földbirtokos arisztokráciára. Nyugodtan mondhatom, hogy az új Magyarország a felemelkedés útjára lépett. Azt felelheti, hogy még ebben az új Magyarországon sem lehet megbízni, mert a régi rezsim emberei részt vesznek kialakításában. Engem is aggaszt ez, én sem bízom vakon a szélkakásokban, mégis be kell látnom, mily nehézségekkel néz szembe Magyarország e tekintetben, egy országtól, melyet oly sok éven át vezetett félre a Horthy-propaganda, aligha lehet várni, hogy egy éjszaka alatt megszabadul minden kollaboránstól, ezekkel az elemekkel szükséges volt a kompromisszum.

Am ha így is van, nagyon sajnálatosnak tartom a csehszlovák kormány akcióját a szlovákiai magyarság ellen, és nagyon veszélyesnek tartom a jövőre nézve. Meg kell értenem az Ön népének keserű érzéseit a magyarokkal szemben és a nehézségeket, melyekkel Önöknek szembe kell nézniük, ha mérsékelni akarják egy, a magyar kormányok által uszított magyar fasiszták által üldözött és megalázott nép sovíniszta kitérőseit; mégis úgy érzem, mindkét ország általános érdeke, hogy ha már alkalmazni kell a lakosságcsere politikáját, azt legalábbis igazságos és amennyire lehet, fájdalommentes módon kellene végrehajtani. A népesség kitelepítése, megkülönböztetés nélkül, ahogy jelenleg folyik, súlyosbitani fogja Magyarországon a szociális viszonyokat. A magyarországi földhiány lehetetlenné teszi, hogy a jelenlegi igénylők között elégséges nagyságú földet osszanak szét, mivel számuk nagyobb a felosztható területnél. 600 000 mezőgazdasági munkás föld nélkül fog maradni. Ha ehhez a számhoz még 100 000 szlovákiai magyar jön, ez az arány még rosszabbá válik.

2. Ha jól vagyok informálva, hogy ezeket a szlovákiai magyarokat 5 kilós csomagokkal dobják át a határon, M betűvel a hátukon (sárga csillag), ők lesznek majd a legdühösebb csehellenes elemek, és erősíteni fogják a szunnyadó magyar reakciót. A csehszlovákok halálos ellenségét.

A románok és jugoszlávok is szembesülnek ugyanezzel a problémával, és enyhébben kezelik, pedig a jugoszlávoknak több okuk lenne az elkeseredésre azok ellen a magyarok ellen, akik felelősek népük gyilkolásáért a Bánátban. A románok és a jugoszlávok, Groza és Tito baráti szellemben nyilatkoztak meg az új Magyarországról, az oroszok sem utasítottak ki magyarokat Kárpátaljáról. A Duna-medence politikájában csak két koncepció lehetséges: egymástól izoláltan élni, és szabadjára engedni a bizalmatlanság és bosszú szellemét, ami katasztrófára fog vezetni, vagy együttműködni. Ha jól tudom, hogy Önök a gazdasági és társadalmi együttműködés hívei, akkor kezdettől fogva veszélyeztetik a megegyezés lehetőségét, új utat nyitva a keserűségnek.

Remélem, hogy az általam kapott információk erősen túlzottak. De ha ezek az információk korrektek, nem kívánnék visszatérni Magyarországra, hiszen akkor egész koncepcióm bázisát rombolták le, és én...³

¹ A fogalmazványon nincs dátum, a többi levél adatai alapján datáltuk július 21-ére - esetleg 22-e is lehetséges, de a 21-e valószínűbb.

² Betoldás a margón: „and so I can be regarded as an old friend of your country.” („És így az ön hazája régi barátjának tekinthetnek.”) Mellette külön a „cereal” (gabonafélék) szó, mint amiről kell még írni.

³ Ez a fogalmazvány befejezetlen maradt, nem tudjuk mi változott a Ripkához eljuttatott végleges szövegben.

104. HAVAS ENDRE KÁROLYI MIHÁLYNÉHOZ

(London, 1945. július 23.)

Kedves Elnökné,

Ma délelőtt beszéltem Hollingworth-szel és a szállítóval. Remélem, hogy holnap reggelre fix választ kapok tőlük. Sietni kell, mert a bútorpiac rosszul áll.¹ Mellékelten küldöm a mai Evening Standard cikkét, amelyből láthatja, hogy a helyzet nem valami rózsás. Holländer azt mondja, hogy sok ismerőst kell küldeni az árverésre, mert különben az árverési hiénák egymás közt megegyeznek, és kijátszanak bennünket. Az antik bútoros holidayn van, és csak a 10 nap múlva jön vissza. A Londoni Magyar Klub is el fog jönni az árverezésre.

Benn voltam Levitovánál, aki visszaadta Kéri levelét.² Ripka elolvasta, s nagyon sajnálja, hogy nem tudott találkozni az Elnök úrral.³ Szeretett volna írni, de egy percnyi ideje sem volt. Ma hajnalban visszarepült, úgyhogy sajnós nem kapta meg az Elnök Úr levelét, amely ma reggel érkezett. Ripka kézcsókját küldi az Elnöknének. Levitova kérdezteti, hogy utána küldje-e a levelet, vagy pedig adja át Masaryknak, aki a napokban érkezik Amerikából.

Megalakult a londoni Nemzeti Segély Bizottság. Kérik az elnök urat, hogy írjon egy levelet nekik, amelyben áldását adja a gyűjtésre és felszólítja a magyarokat, hogy tegyenek meg mindent az új Magyarorszáért. A levelet mint a haza távozó Károlyi Mihály írja, indokolva, hogy miért nem vesz részt benne, illetve maga a hazakészülés legyen az indok. Meghívták az összes gazdagokat: Kordát, Bíró Lajost, a bankárokat stb. Félek, hogy a végén megint csak a prolik fognak adni, mint a Tanácsnak. Már eddig is sokat adtak. Ezért nem szabad az LMK⁴ embereit lebecsülni. Ezek valóban már rengeteg pénzt áldoztak, és egy ízben vasárnap külön dolgoztak a Tanácsért.